

Sygn. akt VIII U 3633/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Chaciński
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2018 roku w Lublinie

sprawy M. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 27 września 2016 roku nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 3633/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. Ś. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U.2016 poz. 667 ze zmianami) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983Nr 8, poz. 43 ze zmianami).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił do dnia 1 stycznia 1999 roku wymaganego powołanymi przepisami 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, oraz 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 maja 1979 roku do 31 lipca 1991 roku w (...) Zakładach (...) w Ł., jako montera aparatów i układów hydraulicznych, ponieważ w zarządzeniu Ministra P. Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w Wykazie A, Dział IX, poz.1 pkt.2 figuruje stanowisko konserwator urządzeń wodnych i kanalizacyjnych (k. 20 akt ZUS).

W dniu 11 października 2016 roku M. Ś. wniósł odwołanie od powyższej decyzji. Z jego treści wynika, że domaga się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od 3 marca 1976 roku do 31 lipca 1991 roku pracował w warunkach szczególnych (k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, w całości podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

M. Ś. urodził się (...) (bezsporne).

W dniu 16 września 2016 roku złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Oświadczył, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek k. 1-2 akt ZUS).

Do wniosku dołączył między innymi:

1) świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych wystawione w dniu 23 sierpnia 1991 roku przez (...) Zakłady (...) w Ł. z którego wynika, że w okresie od 1 maja 1979 roku do 31 lipca 1991 roku wykonywał prace w kanałach ściekowych wymienione w Wykazie A, Dział IX, poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku – Dz.U. nr 9, poz.43 na stanowisku montera aparatów o układów hydraulicznych wymienionym w Wykazie A, dział IX, poz.1, pkt 2, wykazu stanowiącego załącznik nr 9 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (k.16 akt ZUS)

2) świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1991 roku wystawione przez (...) Zakłady (...) w Ł. z którego wynika, że wnioskodawca w okresie od 3 marca 1976 roku do 31 lipca 1991 roku pracował w w/w Zakładzie na stanowisku robotnika magazynowego i montera aparatów i układów hydraulicznych (k. 10 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po raz pierwszy rozpatrując wniosek M. Ś. ustalił, że wnioskodawca legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 roku stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 16 lat, 2 miesiące i 20 dni. Nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych żadnych okresów (karta przebiegu zatrudnienia k. 19 akt ZUS).

Zaskarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, z uwagi na nieudowodnienie wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach (decyzja k. 20 akt ZUS).

Ponownie rozpatrując wniosek o prawo do wcześniejszej emerytury Zakład zaliczył do stażu pracy wnioskodawcy dodatkowo okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 października 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku tj. 7 lat i 3 miesiące. Łącznie uwzględnił 23 lata, 5 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i uzupełniających, ale żadnych okresów pracy w warunkach szczególnych. Decyzją z dnia 5 lipca 2017 roku ponownie odmówił M. Ś. prawa do emerytury (k. 93 akt ZUS).

Natomiast w dniu 25 lipca 2017 roku organ rentowy wydał decyzję w której zaliczył do pracy stażu wnioskodawcy okres pracy gospodarstwie rolnym rodziców od 2 stycznia 1972 roku do 30 września 1973 roku i uznał, że skarżący na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał 25 lat okresów składkowych i uzupełniających. Jednocześnie jednak w dalszym ciągu nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (pismo procesowe z dnia 31 lipca 2017 roku k.22 a.s.).

Sąd ustalił w niniejszym postępowaniu, iż od dnia 3 marca 1976 roku wnioskodawca został zatrudniony w (...) Zakładach (...) w Ł. (następnie funkcjonujące jako: (...) Zakłady (...) w Ł.), na okres próbny do 16 marca 1976 roku, a następnie na okres wstępny do 2 marca 1977 roku na stanowisku robotnika magazynowego w D. Z. (umowy o pracę z dnia 3 marca 1976 roku i 16 marca 1976 roku-akta osobowe). Na w/w zajmowałem się rozładunkiem z samochodów ciężarowych materiałów produkcyjnych ze styrogumu oraz z twardej skóry. S. to tworzywo sztuczne Transportował te materiały do magazynu wózkami, a następnie na wydziały produkcyjne. W magazynie nie było skór surowych.

Twarde skóry i styrogum służyły do wytworzenia spodów obuwia. Magazyn znajdował się poza halami produkcyjnymi (zeznania wnioskodawcy k 38v-39, 39v, zeznania świadka P. W. k. 39-39v a.s.).

W okresie od 25 lutego 1977 roku do 14 grudnia 1978 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową (kopia książeczki wojskowej k. 11-12 akt zUS). Od dnia 12 stycznia 1979 roku ponownie został zatrudniony u macierzystego pracodawcy w charakterze robotnika magazynowego. Jego zakres obowiązków nie uległ zmianie (umowa z dnia 12 stycznia 1979 roku –akta osobowe, zeznania wnioskodawcy k 38v-39, 39v, zeznania świadka P. W. k. 39-39v a.s.).

Od dnia 1 maja 1979 roku wnioskodawcy powierzono obowiązki montera aparatów i układów hydraulicznych (angaż dnia 30 kwietnia 1979 roku-akta osobowe). Do jego obowiązków na tym stanowisku należało dbanie o prawidłowe działanie sanitariatów, mianowicie udrażniał zapchane umywalki i ubikacje. Przepychał studzienki, kanalizację. Czyszczenie studzienek zajmowało wnioskodawcy 3-4 godziny (zeznania wnioskodawcy k. 38v-39,39v a.s., zeznania świadków: M. P. k.39 a.s i P. W. k. 39-39v a.s.). Od dnia 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1980 r., od 2 stycznia 1981 r. do 31 grudnia 1981 r., od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1982 r. miał zawarte dodatkowe umowy o prace na 1/2 etatu na podstawie których zajmował się w zakładzie pracy czyszczeniem studzienek jako robotnik gospodarczy. Od 2 stycznia 1986 r. do 30 czerwca 1986 r. wnioskodawca miał zawartą umowę o czynności dodatkowe, której przedmiotem było czyszczenie studzienek kanalizacyjnych. Studzienki miały głębokość 2-3 metry. W okresach, w których wnioskodawca nie miał zawartych w/w umów też zajmował się czyszczeniem studzienek (umowy - akta osobowe, zeznania wnioskodawcy k. 38v-39,39v a.s., zeznania świadków: M. P. k.39 a.s i P. W. k. 39-39v a.s.).

W okresach od 1 września 1988 roku do 16 września 1988 roku, od 25 października 1989 roku do 31 października 1989 roku i od 6 listopada 1989 roku do 17 listopada 1989 roku, od 24 września 1990 roku do 5 października 1990 roku przebywał na urloпах bezpłatnych. Z dniem 31 lipca 1991 roku z wnioskodawcą rozwiązano stosunek pracy (świadcstwo pracy z dnia 31 lipca 1991 roku- akta osobowe).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy i aktach ZUS oraz zeznania wnioskodawcy i świadków.

Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów w szczególności umów o pracę, angaży i zakresu obowiązków zawartych w aktach osobowych wnioskodawcy, jak również świadectw pracy znajdujących się w aktach osobowych i aktach organu rentowego. Akta osobowe wnioskodawcy były sporządzane na bieżąco, odzwierciedlają rzeczywiste okresy i stanowiska, na których wnioskodawca wykonywał swoje obowiązki pracownicze. Dokumenty w aktach osobowych są przechowywane przez upoważniony podmiot i nie noszą żadnych śladów ingerencji w ich treść.

Wyjątkiem w zakresie dokumentów było świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 23 sierpnia 1991 roku wystawione przez (...) Zakłady (...), na okoliczność wykonywania pracy tego rodzaju przez wnioskodawcę w okresie od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku(k. 16 akt ZUS.). Trafne są bowiem uwagi organu rentowego. Podany w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach charakter pracy „monter aparatów i układów hydraulicznych” nie jest zgodny z charakterem pracy wynikającym z zacytowanych przepisów resortowych, gdzie figuruje stanowisko „ konserwator urządzeń wodnych i kanalizacyjnych”

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków: M. P. i P. W., bowiem mieli oni bezpośrednią wiedzę o przebiegu i charakterze pracy wnioskodawcy, gdyż byli zatrudnieni w tym samym co on przedsiębiorstwie. Ich zeznania były jasne, logiczne, pozbawione sprzeczności, a przede wszystkim zbieżne z wersją wnioskodawcy. Świadcowie są przy tym osobami obcymi dla skarżącego, nie mającymi żadnego interesu w zeznawaniu na jego korzyść i Sąd nie znalazł podstaw, by kwestionować ich wiarygodność.

Sąd obdarzył również wiarą zeznania wnioskodawcy, uznając je za jasne, logiczne i spójne z pozostałymi dowodami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie nie jest zasadne.

Prawo do wcześniejszej emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z uwagi na datę urodzenia wnioskodawcy, regulują przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U.2017 poz. 1383, ze zmianami) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 Nr 8 poz. 43 ze zmianami). Prawo do emerytury nabywają ubezpieczeni po osiągnięciu wieku przewidzianego m. in. w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnili enumeratywnie określone przesłanki:

- posiadają okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż i 65 lat- dla mężczyzn,

- legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27.

Natomiast, w myśl art. 184 ust. 2 emerytura, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ocena prawna charakteru pracy w szczególnych warunkach musi uwzględniać regulację prawną zawartą w powołanym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i załączniku jak i regulację zawartą w aktach resortowych bowiem zgodne z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oceny charakteru pracy w szczególnych warunkach dokonuje się przez pryzmat regulacji prawnej obowiązującej do dnia 1 stycznia 1999 roku (vide wyrok SN z dnia 14 marca 2013 r. I UK 547/12 LEX nr 1383247, z dnia 3 września 2013 r. I UK 72/13 OSNP 2014/8/118). Rolą zatem Sądu jest dokonanie ustaleniem okoliczności faktycznych w sprawie przez pryzmat powołanych przepisów, zaś brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych czy wystawione nieprawidłowo, nierzetelnie nie przesądza o niemożliwości uznania takiej pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych. Nawet bowiem złożenie dokumentu w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach może okazać się niewystarczające dla ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na charakter pracy jeśli skutecznie zostanie zakwestionowana rzetelność jego sporządzenia. Świadectwo pracy dokumentem nie jest abstrakcyjnym, w tym sensie, że treści z niego wynikające choćby były wątpliwe w świetle innych dowodów, należy bezwarunkowo przyjmować za prawdziwe. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004/22/392; 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005/11/161; 22 czerwca 2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90; 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006/19-20/306; 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07, Lex nr 447272). Podobnie podnieść należy, iż samo subiektywne przekonanie ubezpieczonego, że jego praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego jak i odwrotnie – Sąd nie jest związany także negatywną oceną samego wnioskodawcy co charakteru jego pracy (vide stanowisko wnioskodawcy na rozprawie k. 132) (wyrok SA w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 r. III AUa 1093/13, LEX nr 1466745). Co więcej nawet wykonywanie pewnych czynności w trudnych dla organizmu warunkach jeżeli nie można ich zakwalifikować pod jedną z pozycji z wykazu rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), uniemożliwia traktowanie takiego zatrudnienia jako mającego znaczenie z punktu widzenia prawa do emerytury, o jakim mowa w art. 184 powołanej ustawy (wyrok SA w Łodzi z dnia 7 maja 2015 roku III AUA 1048/14 LEX nr 1747264).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze, a więc stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia(wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2014 roku II UK 395/13, LEX nr 1455235). Przy czym, podkreślić trzeba, iż istotne znaczenie przy ocenie charakteru pracy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych posiada możliwość zakwalifikowania jej pod którąś z pozycji wymienionego wykazu A. Treść wykazu prowadzi do wniosku, że wyodrębnienie w nim poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy, co jednoznacznie stwierdził Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 (LEX nr 619638) i z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11 (LEXnr 1171002).

Te ogólne uwagi należy odnieść na grunt niniejszej sprawy. I tak w okresie od 3 marca 1976 roku do 24 lutego 1977 roku i od 12 stycznia 1979 roku do 30 kwietnia 1979 roku wnioskodawca pracował w charakterze robotnika magazynowego. W magazynie w którym pracował były przechowywane materiały produkcyjne ze styrogumu i z twardej skóry. Wykaz A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiący załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wymienia w Dziale VII „W przemyśle lekkim” w poz. 10 „Prace w magazynach skór surowych”. W magazynie w którym pracował wnioskodawca nie były przechowywane skóry surowe. Na ten fakt, wskazywał sam wnioskodawca w swoich zeznaniach. Okres tej zatem pracy nie spełnia przesłanek pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu stanu prawnego art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku – aktów prawnych powołanych wyżej .

Odnosząc się do okresu zatrudnienia od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku, wskazać należy, że Wykaz A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiący załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wymienia w Dział IX „W gospodarce komunalnej” pod poz. 1 „Prace w kanałach ściekowych” . W okresie od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku wnioskodawca wykonywał obowiązki montera aparatów i układów hydraulicznych, na którym zajmował się dbaniem o prawidłowe działanie sanitariatów, mianowicie udrażniał zapchane umywalki i ubikacje. Wykonywał także pracę w kanałach ściekowych. ale tylko przez część czasu pracy(3-4 godziny) Brak jest zatem podstaw do uznania, że wnioskodawca wykonywał w okresie od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w kanałach ściekowych. Czynności wykonywane w okresie od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku nie zostały wymienione również w innych działach Wykazu A w/w rozporządzenia.

Odnosząc się do możliwości uwzględnienia, jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, wskazać należy, że w tej kwestii Sąd Okręgowy w pełni podziela ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone między innymi w wyrokach: z dnia 6 kwietnia 2006 roku (III UK 5/06 OSNP z 2007 roku, Nr 7-8, poz. 108), z dnia 9 marca 2010 roku (I UK 333/09 LEX 585739), z dnia 7 grudnia 2010 roku (I UK 203/10 LEX 786370) i z dnia 25 lutego 2010 roku (II UK 215/09 OSNP z 2011 roku, Nr 15-16, poz. 219). Ze wskazanych orzeczeń jednoznacznie wynika, że okres zasadniczej służby wojskowej podlega zaliczeniu do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach jeśli przed i po odbyciu zasadniczej służby wojskowej wykonywana jest praca tego rodzaju, a pracownik w ustawowym terminie (najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej) zgłosi swój powrót do tego zatrudnienia.

Okres tej służby od dnia od 25 lutego 1977 roku do dnia 14 grudnia 1978 roku nie podlega zatem uwzględnieniu jako okres pracy w szczególnych warunkach, bowiem wnioskodawca, zarówno przed służbą, jak i po powrocie do zakładu, pracy tego rodzaju nie wykonywał.

Mając na względzie powyższe stwierdzić należy, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek z art. 184 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albowiem nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach,

zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy, kierując się powyższymi ustaleniami uznał, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa, a odwołanie wnioskodawcy podlega oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze w oparciu o powołane wyżej przepisy oraz na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji.